

VETERANPLAN

FOR STJØRDALSDALFØRET 2024 - 2027

Tittel:

Veteranplan for Sjørdalsdalføret 2024-2027

Utgitt:

2024

Kontakt:

Telefon – 74 83 35 00

Postmottak@stjordal.kommune.no

Postadresse:

Postboks 133

7501 STJØRDAL

Arbeidsgruppen som har utarbeidet veteranplanen for Sjørdalsdalføret:

Ole H. Sandvik	Tidligere varaordfører	Stjørdal kommune
Håvard Nicolausson	Veterankontakt	Meråker kommune
Geirr Tjash Hagen	Veteran	

Ressurspersoner i arbeidet for veteranene:

Ann-Kristin Hoås	Kommunalsjef Velferd	Stjørdal kommune
Ebbe Deraas	Forsvarskoordinator	Forsvarsforum Trøndelag
Sissel Fremstad	Rådgiver	Forsvarets veteranjeneste

Eli Arnstad
Ordfører Stjørdal kommune

Kari Anita Furunes
Ordfører Meråker kommune

HILSEN FRA ORDFØRERNE

For første gang har vi i Stjørdal og Meråker kommune fått vår egen veteranplan.

Siden andre verdenskrig er det rundt 100.000 nordmenn som har deltatt i FN- og NATO-operasjoner for å sikre fred, frihet og grunnleggende menneskerettigheter. De har bidratt til å kunne bygge stabilitet i ustabile samfunn og de har en viktig kompetanse på bakgrunn av sin erfaring.

Mange av dem har sine røtter og sitt liv her i Stjørdalsdalføret og vi har enda flere i Værnesregionen.

Veteranene er en ressurs, både i vårt sivile samfunn og for våre militære styrker.

Med en slik veteranplan kan vi endelig vise fram betydningen av dette også her hos oss.

Samtidig gir det oss mulighet for å gi våre veteraner den anerkjennelsen og støtten de og deres familier fortjener. Tusen takk for den innsatsen dere har gjort og det dere har ofret og bidratt til gjennom årene som er gått.

Vi setter uendelig pris på det!

POLITISKE FØRINGER

- St. meld. nr. 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran»
- Regjeringens handlingsplan (2011) «I tjeneste for Norge»
- Regjeringens oppfølgingsplan (2014) «I tjeneste for Norge»
- St. meld. nr. 15 (2019-2020) «Også vi når det blir krevet»

OM VETERANPLANEN

Regjeringen og Forsvaret har over mange år arbeidet for å styrke oppfølgingen av våre veteraner. Alle veteraner bor i en kommune, og det har derfor vært viktig å involvere både Meråker og Stjørdal kommuner i veteranarbeidet. Ifølge Regjeringens oppfølgingsplan «I tjeneste for Norge» har kommunene en sentral rolle i veteranarbeidet, og det pekes på at det er på det kommunale nivået at utfordringene er størst.

Evalueringer viser blant annet at en av de største utfordringene for personellet i dag ligger i kontakten med det sivile hjelpeapparatet. Videre kan det være en utfordring å bli møtt med manglende kunnskap i hjelpeapparatet om hvilke belastninger utenlandstjenesten kan innebære, og hvilke ettervirkninger den kan medføre.

«Nå skal sivil sektor ta et større ansvar for å sikre at den enkelte får den hjelpen og støtten den trenger og har krav på. Dette står regjeringen samlet bak.»

Veteraner har gjennom sin innsats i utenlandstjeneste utsatt seg selv for tunge belastninger. Slike opplevelser kan føre til utfordringer i etterkant av tjenesten. Det gjelder både for tjenestegjørende og for deres familier og pårørende, som her anses å være en

del av oppdraget. Familie og pårørende kan oppleve bekymring og usikkerhet, og de tar belastningene som er hjemme. Erfaring viser at det går bra med de fleste veteraner, noen få sliter og enda færre blir syke.

Veteraner, deres familier og øvrige pårørende vil være ulike og dermed vil også deres behov for helsetjenester også variere og være svært ulike.

Vi har i denne planen hatt fokus på veteraner og deres familier før, under og etter internasjonale oppdrag. Planen gjelder for personell i Forsvaret, politiet og ulike enheter innen utenrikssektoren.

Arbeidsgruppen som har jobbet med veteranplanen har bestått av representanter fra veteranforeninger, politisk ledelse så vel som administrativ ledelse. Det er søkt etter innspill fra flere deler av den kommunale tjenesten, i tillegg til forsvarskoordinator. Trøndelag Heimevernsdistrikt 12 har også bidratt med innspill til denne veteranplanen. Denne veteranplanen skal følges opp av de kommunale veterankontakter i samarbeid med de kommunale hjelpemiddelapparatet. Vi legger opp til at veteranplanen skal revideres i hver valgperiode, altså hvert fjerde år. Feil i kontaktinfo oppdateres fortløpende.

Foto: Forsvaret

HVEM ER VETERAN?

Veteraner har tradisjonelt vært norske statsborgere som har gjort tjeneste i internasjonale operasjoner på vegne av nasjonen Norge for eksempel i FN-regi eller innenfor rammen av en NATO-operasjon. Det kan være i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren. I 2023 endret Forsvaret definisjonen på begrepet «Veteran». Forsvaret ønsker at alle som har tjenestegjort for nasjonen, skal anerkjennes for sin tjeneste og kan kalle seg veteraner. Forsvaret anser derfor alt personell som har tjenestegjort i Forsvaret, som veteraner. Veteranen kan fortsatt være i tjeneste, eller ha avsluttet tjenesten. Minst 80% av alle veteraner er ikke lenger ansatt der hvor de i sin tid gjorde tjeneste. Veteraner er ressurspersoner med en noe annen erfaringsbakgrunn enn vanlig og som du finner over alt i samfunnet rundt deg. Du vil kanskje bli overrasket over hvem i din egen omgangskrets som er veteran.

Stjørdalsdalføret er en region med et høyt antall veteraner i forhold til innbyggere. Dette skyldes nok at mange har hatt et nært og godt forhold til Forsvaret på grunn av Forsvarets mangeårige virksomhet med utgangspunkt i og frå Værnes Garnison. Det har over flere år vært betydelig militær aktivitet i Stjørdalsdalføret. De offisielle tallene viser at vi har over 1000 veteraner som har deltatt i internasjonale operasjoner. Disse tallene omfatter ikke de som tjenestegjorde i perioden før 1978. Det skyldes at Norge var sent ute med å innføre personnummer, og Forsvaret har derfor ikke kontroll på hele personnummer for denne gruppen. Tallene omfatter heller ikke de som har deltatt i internasjonale operasjoner for andre sektorer. Det reelle tallet er derfor langt høyere.

Mange er veteraner selv, i nær familie til en veteran, nær relasjon til en veteran og/eller

vil i fremtiden dra ut i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land for Norge.

Det er derfor viktig at kommunene følger opp St. meld. nr. 34 (2008-2009) «Fra verneplikt til veteran», samt Regjeringens handlingsplan (2011-2013) «I tjeneste for Norge», og Regjeringens oppfølgingsplan (2014) hvor det står at «Det bør legges til rette for bedre samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste».

I St. meld. nr. 15 (2019-2020) «Også vi når det blir krevet» opprettholder Regjeringen fokuset på samhandling og kompetanseheving og fremholder at det er riktig at det tverrsektorielle samarbeidet skal ligge på det regionale og kommunale nivået.

Foto: Ole Hermod Sandvik

VETERANKONTAKTER

Veterankontakten kan fort bli kommunens viktigste ressurs innen kunnskap om veteranfeltet. Det være seg å sikre at kommunen har en intern ressursperson som til enhver tid er oppdatert på tilbudet til veteraner og deres familier og dermed kunne veilede de i det kommunale hjelpesystemet. I tillegg kan veterankontakten sørge for at informasjonen til veteranene er oppdatert. Veterankontakten fungerer også som et kontaktpunkt for eksterne aktører inn mot kommunen for veteranrelaterte henvendelser. For kommuner som har utarbeidet en veteranplan vil veterankontakten være en ressurs som kan hjelpe kommunen med å holde i arbeidet med å følge opp tiltakene i planen.

Veterankontakten skal være synlig og aktiv i veteranarbeidet i kommunen, og skal ha oversikt over både det kommunale helsetilbudet og andre tilbud hos NAV, spesialisthelsetjenesten, Forsvaret og andre som er relevante for veteranene, og deres familier.

Veteranene og deres familier skal oppleve at

det er enkelt å komme i kontakt med veterankontakten, og at man får den hjelpen og veiledningen man trenger.

Kommunene i Stjørdalsdalføret ønsker å styrke fokuset på veterankontakten med å legge til rette for at veterankontaktene får avsatt tid til å jobbe med veteranarbeidet, og at man får et styrket samarbeid mellom kommunene.

For mange av de som har fysiske eller psykiske helseutfordringer som kan relateres til oppdrag i internasjonale operasjoner er det vanskelig å be om hjelp. Ved å gjøre veterankontakten til frontfiguren for kommunens tilbud, og være en rolle som er aktiv både på de offisielle markeringene, men også på uformelle veterantreff, er målet at dette blir en tillitsressurs for veteranene og deres familier. Veterankontakten skal være den personen som skal gi nødvendig og relevant veiledning og informasjon. Kontaktinformasjon til veterankontaktene må kunngjøres bredt og dermed være kjent for alle det gjelder.

TILTAKSPLAN

En veteranplan skal ha fokus på tre områder:

Anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging. For å nå våre mål med denne veteranplanen har vi valgt å nominere en rekke tiltak innenfor hvert av de tre områdene. Nedenfor er tiltakene listet opp, og hvor ansvar for gjennomføringen er fordelt og gjerne med tiltaksvisе tidsfrister for gjennomføringen.

Anerkjennelse

MÅL: Kommunene viser aktiv anerkjennelse og respekt for den innsats som veteranene har gjort gjennom sin deltagelse for landet i internasjonale operasjoner eller med tjeneste på norsk jord.

Anerkjennelsen av veteraner handler både om å vise takknemmelighet for den innsatsen som de har gjort for fellesskapet, samtidig som vi som samfunn skal ivareta den rike krigs- og fredshistorien i Stjørdalsdalføret, og at vi formidler denne på en god måte også til fremtidige generasjoner.

TILTAK	HVEM	NÅR
<p>Kommunene deltar på markeringen av Frigjørings- og veterandagen 8. mai og Forsvarets minnedag, der Forsvarets avdelinger gjennomfører markeringer.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kommunene bidrar med støtte til de lag og foreninger som ønsker å markere 8. mai. Kommunene setter opp transport for veteraner som ønsker å delta på felles veteranarrangement i Nidarosdomen. 	<p>Politisk ledelse og veterankontakter i Stjørdal og Meråker kommune.</p>	<p>Årlig.</p>
<p>Ledere i kommunen gis økt kompetanse om veteraner slik at ansatte med veteranerfaringer blir ansett for å være ressurser i det daglige arbeidet.</p>	<p>Administrativ ledelse i Stjørdal og Meråker kommune.</p>	<p>Kontinuerlig.</p>
<p>Veteranarrangementer ved kinofilmer som har relevant krigs- og fredsinnhold.</p>	<p>Kulturenhetene i Stjørdal og Meråker kommune.</p>	<p>Ved relevante krigs- og fredsfilmer som har premiere.</p>
<p>Arrangere veteranreff i Værnes Garnison med utvalgte tema.</p>	<p>Stjørdal kommune i samarbeid med Forsvaret.</p>	<p>1-2 ganger årlig.</p>
<p>Å reise et minnesmerke for våre veteraner på et sentralt sted i Stjørdal sentrum.</p>	<p>Stjørdal kommune.</p>	<p>2024/2025.</p>

Ivaretakelse

MÅL:

Sikre at kommunalt ansatte innen helse, oppvekst og kultur har kompetanse om om hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer og hvilke potensielle utfordringer det kan medføre for veteraner og familiene. Personell på skoler og i barnehager gir nødvendig hjelp og støtte til barn i familier med veteraner.

Kommunene er ansvarlig for alle innbyggerne i som er bosatt i kommunen. For de som jobber i den kommunale helsetjenesten vil det være viktig å ha kunnskap om hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer og hvilke potensielle utfordringer det kan medføre for veteraner og familiene. Det samme vil gjelde for lærere og barnehageansatte som skal ivareta barn på skole og i barnehage som har foreldre som er eller har vært ute på oppdrag.

TILTAK	HVEM	NÅR
Utpekte kommunalt ansatte gis spesifikk opplæring om utfordringer og metoder knyttet til veteraner og pårørende, i samarbeid med RVTS og andre kompetansemiljøer. Egen undervisningsplan utarbeides.	Velferdsområdet i Stjørdal og Meråker kommune i samarbeid med RVST.	Innen utgangen av 2024.
Kommunen ivaretar veteranenes behov gjennom det ordinære hjelpetilbudet.	Enhetsledere i kommunene med ansvar for psykisk helse i samarbeid med kommune-psykologer.	Kontinuerlig.
Arrangere fagdag med mål om økt kunnskap om veteraner og deres familier til ansatte i skole, barnehage, helse-, familie-, velferds- og omsorgstjenester.	Velferdsområdet i samarbeid med veterankontaktene.	Årlig.

Oppfølging

MÅL:

Stjørdal og Meråker kommuner skal samarbeide tverrfaglig internt og eksternt med spesialistmiljøer, veteranorganisasjoner og andre kommuner, slik at veteranarbeidet utvikles i tråd med behovet.

For de veteraner som har behov for oppfølging så er det viktig at kommunen har kjennskap til og kunnskap om dette. Det vil kunne være psykiske eller fysiske helseplager som er komplekse og som krever involvering fra flere offentlige instanser.

TILTAK	HVEM	NÅR
Veterankontakter deltar ved alle veteranmarkeringer.	Veterankontakter i Stjørdal og Meråker kommune.	Kontinuerlig.
Dersom det blir aktuelt så deltar veterankontakter med informasjon før personell reiser i internasjonale operasjoner eller annen tjeneste med utgangspunkt i Værnes Garnison.	Tjenestegjørende hjemmeavdeling i samarbeid med veterankontakter.	Ved behov.
Det etableres forpliktende samarbeid mellom forswarets familiekontakter i aktuelle avdelinger og relevante tjenesteytere i kommunen for å samordne tiltak for veteranfamilier.	Veterankontakt i Stjørdal kommune og utpekte avdelinger i Værnes Garnison.	Kontinuerlig.
Informasjon om hvem veterankontaktene er gjøres godt kjent og skal være synlig på kommunale nettsider.	Helse og omsorgsledere i kommunene i samarbeid med kommunikasjonsavdelingene.	Kontinuerlig.

Formidling og oppfølging av veteranplanens innhold

MÅL:

Stjørdal og Meråker kommuner gir oppdatert og relevant informasjon om tiltak for veteraner via interne og eksterne kanaler. Veteranplanen skal revideres hvert år etter kommunevalg, mens kontaktinfo oppdateres fortløpende.

Veteranplanen er et viktig dokument for både kommunene og veteranene. Derfor er det viktig at tiltakene i planen følges opp. Nye behov og forventninger kan også føre til at man ønsker å implementere nye tiltak.

TILTAK	HVEM	NÅR
Stjørdal og Meråker kommune sprer kunnskap om markeringar og andre tilbud til veteraner og deres familier gjennom kommunenes kommunikasjonskanaler.	Kommunikasjonsansvarlig i Stjørdal og Meråker kommune.	Kontinuerlig.
Veterankontakter synliggjøres på kommunenes nettsider.	Kommunikasjonsansvarlig i Stjørdal og Meråker kommune.	Kontinuerlig.
Legge veteranplanen synlig og tilgjengelig på kommunenes nettsider.	Kommunikasjonsansvarlig i Stjørdal og Meråker kommune.	Kontinuerlig.
Veteranarrangementer i regi av kommunene synliggjøres på kommunenes nettside, sosiale medier og i lokale media.	Veterankontakter i samarbeid med kommunikasjonsansvarlige i Stjørdal og Meråker kommune.	Kontinuerlig.
Det settes ned en arbeidsgruppe som får ansvar for å følge opp og revidere veteranplanen.	Kommunedirektører i Stjørdal og Meråker kommune.	Årlig: oktober og april. Oppstart revidering i oktober 2027.

Foto: Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

KONTAKTINFORMASJON

Kommunale veterankontakter

Stjørdal, Kristin Moe. Tlf: 916 03 399

Meråker, Håvard Nicolausson. Tlf: 995 08 193

Regionale kontaktpunkter

Værnesregionen Barnevernstjeneste (mandag-fredag 09-15). Tlf: 74 83 35 00

Værnesregionen Barnevernsvakt (Utenfor ord. åpningstid). Tlf: 951 91 250

Familievernkontoret Innherred (Dekker Meråker og Stjørdal). Tlf: 466 17 680

RVTS Midt-Norge. Tlf: 72 82 20 05

Rask psykisk helsehjelp. Tlf: 476 62 652

NAV – Råd og veiledning for veteraner - NAV Elverum www.nav.no/veteran

Veteranforbund

NVIO Trøndelag. post@trondelag.nvio.no

SIOPS – Veteranforbundet. Tlf: 22 69 56 50

Veteran Midt-Norge. Tlf: 941 17 468

Kameratstøttetelefonen. Tlf: 800 48 500

Forsvaret

Forsvarets åpen dør (tilbud til alle veteraner og deres familier).

Tlf: 800 85 000. Veteraner@mil.no

Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS). Tlf: 23 09 79 30

- Stressmestringsteam Trøndelag, lokalisert på Værnes. Fsan.nmp@mil.no

Forsvarets veteransenter (FVS) - Bæreia. Tlf: 62 82 01 00

Se også informasjon på forswarets hjemmesider: www.forsvaret.no/veteraner/